

ע"פ 5806/22 - מדינת ישראל נגד מוחמד גרייפאת

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים

ע"פ 5806/22

לפני:

כבוד הנשיאה א' חיות
כבוד השופט י' אלרון
כבוד השופטת י' וילנרג

המעוררת:

מדינת ישראל

נ ג ד

המשיב:

מוחמד גרייפאת

ערעור על גזר דיןו של בית המשפט המחוזי נצರת ב-
תפ"ח 45953-01-21 מיום 18.7.2022 שנייתן על ידי
הנשיאה א' הלמן, השופט י' שטרית והשופט ס' דבר

תאריך הישיבה:

י"ג בחשוון התשפ"ג (07.11.2022)

בשם המัวרת:

עו"ד אפרת גולדשטיין רוזן

בשם המשיב:

עו"ד תומר שוורץ

פסק דין

השופט י' אלרון:

1. לפנינו ערעור על גזר דיןו של בית המשפט המחוזי נצראת (הנשיאה א' הלמן, השופטת י' שטרית והשופט ס' דבר) ב-תפ"ח 45953-01-21 מיום 18.7.2022, בגין גזר על המוערער עונש של 10 שנות מאסר בפועל לצד עונשה נלויה. זאת, בגין הרשעתו בעבירות רצח באדישות. הערעור נסוב על קולות העונש.

עמוד 1

© verdicts.co.il - פסק דין

2. לפי כתוב האישום המתוון, ביום 12.12.2020 בשעות הערב, התרחשה בסמוך לביתו של זiad ג'ריפאת (להלן: המנוח) בזריז קטטה בין מספר צערירים. בקטטה השתתפו שני צדדים ירייבים, אחמד - בנו של המנוח (להלן: אחמד), ופיראס - אחיו של המשיב (להלן: פיראס והמשיב בהתאם). במהלך הקטטה נפצעו מספר מעורבים, ביניהם אחמד ופיראס, וזה האחרון אף דימם מראשו. בשלב מסוים התפזרו המעורבים בקטטה, ובמקביל החלו צעירים לידות אבנים אחד לעבר השני, בסמוך לביתו של המנוח.

בשל הפעולות שנשמעו במהלך האירוע המתוואר, המנוח ובני משפחתו יצאו מביתם אל הרחוב ונעמדו בסמוך לשער חצר הבית כדי לבחון את המתרחש. המנוח אף ניגש לרכבו שchanה בסמוך ושאל את הנוכחים במקום "מה קרה".

משנודע למשיב על פציעתו של פיראס אחיו במהלך הקטטה, כעס על קר והגיע למקום בריצה. בהבינו באחיו המdamם מראשו, נטל קרש עץ באורך של 70.5 ס"מ וברוחב ועובי של 5.5 ס"מ אשר היה במקום, הגיע אל אחורי המנוח, היניף את הקרש והנחת אותו בעוצמה על ראשו. כתוצאה מההכה, המנוח התמוטט ונפל צפנוי כלפי הכביש. כל זאת, לנגד עיני בני משפחתו. מיד לאחר מכן, המשיב השליך את הקרש ועזב את המקום.

אשת המנוח ושני מנהוכחים באותו בית החולים לצורך קבלת טיפול רפואי, בעוד הוא סובל מפגעת ראש חמורה, מוגדם ומונשם. בבית החולים הרופאים ניסו לבצע חייאה במנוח, אך נמצא החיה כשלו, ונקבע מותו.

מעשי המשיב המתוארים לעיל, גרמו למספר חבלות בגולגולת המנוח אשר כתוצאה מהן נוצר נזק חמור למערכת העצבים המרכזית של המנוח שהוביל למותו. משכך, יוסה למשיב עבירת רצח לפי סעיף 300(א) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק).

גזר הדין

3. המשיב הורשע בעבירת רצח באדישות כפי שיוחסה לו בכתב האישום המתוון. זאת, על פי הודהתו במסגרת הסדר טיעון, לפיו המערערת תטען לעניין העונש למתחם עונש הולם הנע בין 14 ל-19 שנות מאסר בפועל ותעזור למקם את עונשו של המשיב במרכז המתחם, ואילו המשיב יהיה חופשי בטיעונו לעונש.

4. בית המשפט המחויז בגזר דין ציין כי המשיב פגע במידה גבוהה במיוחד בערך קדושת חי adam. זאת, לאחר שהמנוח היה אדם מבוגר, אב לחמשה, אשר "קיפח את חייו בצורה אכזרית, סתמית ולא כל עול בכפו", כמתואר בגזר הדין.

אשר לנسبות ביצוע העבירה, פורט, בין היתר, כי המשיב לא תכנן מראש את מעשיו אלא פעל "בלחת רגשות", כלשון בית המשפט, משמע על פצעית אחיו בקטטה; נטל קרש שמצא במקום והכה בו את המנוח מכח אחת שהביאה

למותו; האירוע כלו התרחש לנגד עיני בני משפחת המנוח, ומותו המיט עליהם אסון כבד; והמשיב עזב את המקום לאחר הcatsת המנוח וככל לא הויט לו עזרה. הודהש, כי מעשי המשיב מלמדים על "העדר מORA ואימפוולסיביות" מצדיו, אשר תקף באובדן שליטה את המנוח, אף שלא היה לו כל קשר לפגיעה באחיו של המשיב.

5. בית המשפט המחויזי הוסיף ובחן את מדיניות העונשה הנוגנת. צוין, כי ברפורה בעבירות ההמתה המחוקק יחד עבירה אחת עבר מעשי המתה בסוד נפשי של כוונה ואדישות - עבירות הרצח "הבסיסית". בכך ביקש להחמיר בעונשה בעבירות המתה באדישות, בנסיבות שקיימו בעבר את יסודות עבירת ההרגינה. בית המשפט נתן דעתו לפסיקות המועטות, העוסקות בעונשה בעבירות הרצח באדישות, לצד בחינת הפסיכיקה שעסקה בעבירות הריגה, קודם הרפורה בעבירות המתה, בהתאם מסוימות (תיקון מס' 137 לחוק העונשין) (להלן: הרפורה או הרפורה בעבירות המתה).

בהינתן האמור לעיל, בית המשפט המחויזי קבע כי מתחתן העונש ההולם את מעשי המשיב, נע בין 9 ל-15 שנות מאסר בפועל.

6. בಗזירת עונשו של המשיב בגדרי המתחם, בית המשפט המחויזי התחשב בנסיבות האישיות והמשפחתיות, בכללן, הודיעו במעשים והאופן בו נטל עליהם אחריות והביע צער על מעשיהם; גלו הצעיר; היותו נשוי ואב לילדם פעוטים; התמודדות משפחתו עם רצח אחיו - פאדי; ומאמציו למען שיקום חייו. בנוסף, ניתן משקל לכך שהמחטה פיצתה את משפטה המנוח בחצי מיליון ש"ח במסגרת הסכם "סולחה". לחובתו נזקף עבורי הפלילי הכלול הרשעה אחת במספר עבירות רכוש, בגין נגזרו עליו 30 חודשים מאסר בפועל. לבסוף, בית המשפט התחשב אף בשיקולי הרתעה הנחוצים לשם מיגור תופעת האלימות.

בית המשפט המחויזי גזר על המשיב 10 שנות מאסר בפועל; 18 חודשים מאסר על תנאי, לפחות עבירות אלימות מסווג "פצע", למשך 3 שנים; ו-10 חודשים מאסר על תנאי, לפחות עבירות אלימות מסווג "עוון", למשך 3 שנים.

תמצית טענות הצדדים בערעור

7. לטענת המערערת, העונש שנגזר על המשיב מכך עמו במידה רבה ואינו מבטא את פגיעתו הקשה בערך ח"ד. טוען כי נסיבות ענייננו מצדיקות הטלת עונש מאסר משמעותי על המשיב, וזאת בפרט נוכח הרפורה בעבירות המתה אשר משקפת שינוי ביחס הערבי והמשפטיא של החברה הישראלית לעבירות המתה באדישות. שינוי זה מתבטא בכך שההמיה באדישות נקרא מעתה "רוצח"; והעונש המרבי על מעשיו עומד על מאסר עולם בלתי קצוב או 30 שנות מאסר, חלף 20 שנות מאסר קודם קודם הרפורה. על רקע זה, טוען כי העונש שהוטל על המשיב מכך עמו היה שהוא מישם את רמת העונשה שאפיינה את עבירת ההרגינה עבורי לרפורה.

לשיטתה, בית המשפט המחויזי שגה גם בקביעת מתחתן העונש הולם רחב יתר על המידה. בפרט, לאחר שהרף התוחון שנקבע בו רוחק במידה ניכרת מהעונש המרבי, ואף נופל מהעונש המרבי בגין עבירת המתה בנסיבות דעת.

בנוספּ, נטען כי בית המשפט המחוֹז העניק משקל רב מדי לנסיבותו האישיות של המשיב בעוד שבعبارة הרצח יש להעדיַף שיקולי הרתעה, כללית ואישית.

מנגד, לטעתה המשיב, גזר דיןו של בית המשפט המחוֹז מאוזן, ואין מקום להתערב בו. נטען, כי נסיבות ביצוע העבירה בעניינו אינן חמורות במידה המצדיקה התערבות בעונש שנגזר על המשיב. בא-כוח המשיב הוסיף ועמד על כך שהאיור לא תוכנן מראש; המשיב חבט במנוח חbeta אחת בלבד; המכחה נעשתה באמצעות חפץ אקראי אשר היה במקומו; ואך כי אשתתו של המנוח אשר נכחה במקום לא העלהה בדעתה כי המכחה תגרום למותו.

בא-כוח המשיב הוסיף וטعن כי העונש עולה בקנה אחד עם פסיקות בתי המשפט בעבירות רצח באדישות, ואך כי קודם הרפורמה נגזרו במקרים דומים עונשים של שנים בודדות, כך שאין סטייה קיצונית המצדיקה התערבות במידת עונשו של המשיב.

בהתייחס לעמדת המערערת לעניין הרף התחתון של מתחם העונש ההולם נטען כי זו אינה מתויישבת עם "הרציונל" שבסיסו ערכית הסדרי טיעון, כאשר בעניינו המערערת עתרה לעונש הנע בין 14 ל-19 שנים מאסר ואילו המשיב היה חופשי בטיעונו.

דין והכרעה

8. נקודת המוצא לדיננו היא כי בית המשפט יטה שלא להתערב בעונש שהושת על ידי הערכתה הדינית אלא במקרים שבהם ניכרת חריגה קיצונית ממדיניות הענישה הנוגאת במקרים דומים, או כאשר נפלה על פני הדברים טעות מהותית ובולטת בגזר הדין (ע"פ 4124/21 מדינת ישראל נ' רימוני, פסקה 10 (1.6.2022); ע"פ 1222/22 מדינת ישראל נ' נאצ'ר, פסקה 10 (23.6.2022)).

המקרה שלפניו נמנה עם המקדים המצדיקים את התערבות ערכאות הערעור - העונש אשר הושת על המשיב מכך עמו יתר על המידה, אינו הולם את חומרת מעשיו וסופה במידה ניכרת לקולה ממדיניות הענישה הנកוטה בדין. בפרט, נוכח הרפורמה בעבירות ההמתה. משכך, יצא לחברותי כי קיבל את הערעור ונחמיר בעונשו של המשיב.

מסגרת נורמטיבית - הרפורמה בעבירות ההמתה ורצח באדישות

9. היסוד הנפשי של אדישות מוגדר בסעיף 20(א)(2) לחוק העונשין כ"שווין נשפּ לאפשרות גרים התוצאות האמורות". הינו, במישור הבהיר לעושה ישנה מודעות לאפשרות שהtopicה תיגרם, אולם במישור החψוי לעושה לא אפשר אם הערך החברתי יפגע אָלֹא, והוא אינו מעדיף אפילו את אי התרחשנות התוצאה על פניה התרחשנותה. זאת, להבדיל ממצב של כוונה בו העושה רוצה בהtagשותה התוצאה, וממצב של קלות דעת בו העושה רוצה שהtopicה לא תיגרם (יצחק קוגלר "שני מושגים של אדישות" עלי משפט ה 109, 110 (2006)).

בישום לעבירות המתה, משמעות הדברים היא כי העosa האDISח לח"י אדם פועל מתוך אDISות לאפשרות גריםמת המות, והוא בוחר לעשות כן אגב, או למרות, פגעה בערך החברתי המוגן.

10. עד כניתה לתקף של הרפורמה בעבירות המתה, מקרים של המתה באDISות נמננו, בכלל, בעבירות הירגה אשר הייתה מנתה בסעיף 298 לחוק. בסוד חקיקת הרפורמה בעבירות המתה, ניצבה, בין היתר, העובדה כי עבירת הירגה השתרעה על קשת רחבה למדי של מקרים - החל מהמתה בנסיבות דעת, עבר בהמתה באDISות וכללה בהמתה מתוך כוונה ספונטנית (דברי ההסביר להצעת חוק העונשין (תיקון מס' 124) (ฉบ. 2015-2015), ה"ח 972, 166 (להלן: דברי ההסביר לחוק)).

11. במסגרת הרפורמה בעבירות המתה עוצב מדריך חדש של עבירות המתה שבסודו עיקרון האשמה והכרה בחשיבות ערך חי האדם (דו"ח הצעות לבחינת יסודות עבירות המתה דין וחשבון (2011) (להלן: הדוח); ע"פ 22/2022 קדר נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (1.6.2022) (להלן: עניין קדר); ע"פ 6338 ח'ם נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (7.7.2022)). ברקע הרפורמה בעבירות המתה עמדת ביקורת על גדריה העומדים של עבירות המתה (להרחבה ראו: ע"פ 3187 אלקיים נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (21.8.2022) (להלן: עניין אלקיים)).

12. ברפורמה פוצלה עבירה הירגה, כך שהמתה באDISות כלולה כתע בעבירות הרצח "הבסיסית" (סעיף 300(א) לחוק), יחד עם המתה בכוננה; ואילו עבירות המתה בנסיבות דעת עומדת בפני עצמה, כעבירה שחוומرتה נמוכה יותר (סעיף 130ג לחוק) (ע"פ 55/2020 רושוש נ' מדינת ישראל, פסקה 18 (19.7.2020)). חלוקה זו באהה לדיון ביטוי בעונש הקבוע בדין של העבירות - העונש המרבי בגין רצח באDISות או בכוננה הוא עונש של מאסר עולם; ואילו בגין המתה בנסיבות דעת, העונש המרבי הוא 12 שנים (לגישות אחרות בדבר הדין הרצוי בעבירות המתה, ובפרט ביחס לעבירות המתה באDISות, ראו: עמדת הסניגוריה הציבורית, הדוח, עמ' 22-23; מרימ גור אריה "הרפורמה המוצעת לעבירות המתה במשפט הישראלי לפי עיקרון האשמה" משפטים על אתר ה 1 (2013)).

13. אם כן, הרפורמה בעבירות המתה החילה שני שינויים משמעותיים על מעשה המתה באDISות - מעשה זה יكونה מעטה "רצח", על כל המשתמש מכך לגבי עונשו של הרוצח ו-"אות הקין" שיישא בעקבות מעשיו (הדוח, עמ' 22-20); וכן, כרכיבן ייחד תחת עבירה אחת של מעשה המתה באDISות ומעשה המתה בכוננה.

14. על פניו הדברים, שינויים אלו ביחס לעבירות המתה באDISות, אינם מוגנים מלאיהם כלל וכלל. לראשונה בחוק העונשין, לפניה עבירה המפרידה בין אDISות לנסיבות דעת כתנאי להtagבשות העבירה, אשר בגדרה אDISות שכונת לצד כוונה (מרימ גור-אריה "הרפורמה בעבירות המתה: על מדריך עבירות המתה ועל רצח מתוך אDISות" ספר יעקב וינרטס 441, 447-446 (גרשון גונטובסקי, אבי יינרט, חיים זיכרמןעורכים 2021)).

15. על רקע זה, ההגיון שבכrichtן ייחדי של מעשי המתה באDISות והמתה בכוננה טמון בכך שהאשמה הניכרת מעשי האDIS יסודה בכך שלא אכפת לו אם הערך החברתי יפגע אם לאו. עבור האDIS, היעדר העדפה לגבי התראחות התוצאה מבטאת בחירה מלאה מצד לפגיעה אפשרית בערך המוגן. משכך, היחס השילילי והמזולל של האDIS כלפי חי אדם - והאשמה הנודעת למעשיו בגין זה, קרובים יותר למתקoon המיחיל להגשמה התוצאה ופועל להוציאה לפועל, מאשר לכך הדעת המקויה שזו לא מתרחש (ראו בהרחבה: מרדכי קרמניצר וחאלד גנאים הרפורמה בעבירות המתה (2019) לאור עקרונות היסוד של המשפט ומחקר היסטורי והשוואתי 262-281 (2020)).

המחוקק ראה אף הוא באופן זה את מידת האשמה של מעשה המטה באדישות, כך בדברי ההסבר לתיקון החוק:

"היסוד הנפשי של אדישות הולם את עבירות הרצח בנסיבות המוצע, משומש שהוא מגלם במידה שלילית מובהקת ויסוד נפשי מגונה כלפי הערך של חי אדם [...] העושה האדיש אינו חף בהשגת התוצאה הקטלנית, אך דוחוק על רקע זה לאור חשיבות הערך של חי אדם, ניתן לצפות מהעשה להעדיף בבירור להימנע מעשה שהוא צופה שיביא להתרחשות תוצאה זו. ואולם לאדיש, בגיןו קל הדעת, אין העדפה לעניין אפשרות גריםמת התוצאה. אחת היא לו אם יקופחו חי אדם אם לאו. על כן יסוד נפשי זה מבטא זלזול מובהק והתנכורות קשה וחמורה לערכ ש"י אדם, שבטעיטם מעשה המטה הוא מעשה חמור מובהק" (דברי ההסבר לחוק, עמ' 169).

16. מכלל האמור, עולה כי בעיני המחוקק המטה הנעשיתysis ביסוד נפשי של אדישות משקפת יחס שלילי וזלזול ניכר כלפי חי אדם (ע"פ 1464/21 קפוסטין נ' מדינת ישראל, פסקה 45 (11.9.2022) (להלן: עניין קפוסטין)), וכי הרפורמה בעבירות המטה מבטאת החמרה - מהותית, ערכית ועונשית בענישה במקורה של רצח באדישות.

על כן, מדיניות המחוקק ברפורמה בעבירות המטה היא המנחה את דרכנו, עת אנו עוסקים בעיצוב הענישה בעבירות הרצח באדישות בכלל, ובגזרת עונשו של המשיב דין בפרט. וכך אפנה כעת.

מן הכלל אל הפרט

17. המשיב, אשר כעס כששמע על פציעת אחיו, הגיע ברכבו למקום הקטטה בכפר זריז, נטל קרש עץ מסיבי - כלי הרצח, והכה באמצעותו את המנוח בחלק האחורי של ראשו. המנוח היה קרבן אקרים אשר נקלע לאחור משיצא מביתו, יחד עם בני משפחתו, כדי לעמוד על הצעקות והרעש שנשמעו בסמוך לביתו. לאחר שהמנוח נפל ארضا מעוצמת המכה שהונחתה על ראשו, המשיב עזב את המקום ולא הושיט עזרה למנוח השrouע על הארץ.

המשיב פעל באלים רבה ופגע בראשו של המנוח מאחור בעוצמה רבה ללא עווול בוכפו. השירוטות שבה פעל בתקפו את המנוח, אשר לא היה לו כל קשר לפגיעה באחיו של המשיב - מחרידה. העובדה כי המשיב הלם בראשו של המנוח מאחור לנגד עיני בני משפחתו של המנוח, מעכילה את חומרת המעשים ואת הכאב הנעוז באובדן אבי המשפחה. כתוצאה מהמכה העוצמתית שהמשיב הנחתית על ראשו של המנוח, נגדעו חייו והוא מת אסון על בני משפחתו.

מעשי של המשיב מבטאים זילות של ערך חי אדם בעינויו. הוא הכה את המנוח בראשו וכאמור עזב את המקום. כשם שלא טרח לבירר על אודות המנוח ומה מעשי בזירה טרם הכה אותו בראש; לא טרח להזעיק טיפול רפואי, או להעניק בעצמו למנוח ולו סיוע בסיסי. מעשים אלו מחייבים עונישה הולמת ומרתיעה, אולם גזר דין של בית המשפט המחויז הקל עם המשיב בשני מובנים - הן קביעת גבולות מתחם העונש ההולם, הן בעונש אשר נוצר עליו בסופו של יום בגדרי המתחם.

18. אכן, מדיניות הענישה הנוגנת בעבירות המטה לאחר הרפורמה עודנה בשלבייה הראשונים, והוא נרכמת בהדרגה ממקורה אחד לשנהו. בכל זאת, כפי שהבהירתי במקורה קודם: "משמעות המחוקק תוקן ושונה החוק -

אלו הן אמות המידה לאורם בית המשפט יפועל" (ענין אלקאדי, פסקה 11).

בהתאם, כפי שפורט לעיל בהרבה, קביעת החוקק כי המתה באדישות נכללת תחת עבירות הרצח "הבסיסית", לצד מעשה המתה בכונה, מלבד על שניי מהותי, ערבי וノורומטיבי ביחס אליה. בכך, החוקק ביקש להוביל החמרה בעונישה המתבטאת בכך העונש המרבי הן בטיגו של העברי כרוצח. כך כתבתי רק לאחרונה:

"הכללת היסוד הנפשי של "אדישות" בגדיר עבירות הרצח מהוות את אחד החידושים החשובים שבתקון 137. חידוש זה נושא עמו קביעה נורומטיבית ברורה באשר לחומרה שביסודות נפשי זה וממחיש את קרבתו הגדולה ליחס החפצי של הכוונה. אין להקל ראש בחידוש זה ובתפיסה הערכית שהוא מבשר באשר לקדושת ערך חי האדם. על ידי המשפט הגוזרים את דיןיהם של המmitterים באדישות לשקף את השינוי שבתקון, ולצקת לתוכו תוכן באמצעות רמת עונישה הולמת וגבואה באופן משמעותי מרמת העונישה שהיתה נוהגת בטרם התקיקון, ביחס לעבירת ההרגה" (ענין קפוסטין, פסקה 51).

אף מבחינה זו, מתחם העונש אשר נקבע בעוניינו של המשיב אינם הולם את חומרת מעשיו, והעונש אשר נגזר עליו מכך עמו במידה ניכרת.

19. בקשר זה, עיר כי כפי שקבעתי לא אחת זה מכבר, ראוי לקבוע מתחם עונש הולם מצומצם בעבירות הרצח אשר יDIGISH את מרכזיות עיקרון הלהילה ויצמצם את השפעתן של נסיבות שאינן הקשורות בביצוע העבירה, באופן העולה בקנה אחד עם הרפורמה להבנית שיקול הדעת בעונישה, עם הרפורמה בעבירות המתה ועם עיקרון קדושת חי האדם" (ענין קדר, פסקה 21). יצא אפוא, כי מלבד העובדה שמתחם העונש שנקבע מכך עם המשיב במידה ניכרת, היקף פרישתו - 9 עד 15 שנות מאסר בפועל, רחב יתר על המידה, וכתוואה מכך מקנה משקל חסר לשיקולי הלהילה, ומשקל יתר לשיקולים אחרים.

בහינתן האמור, אמנים מתחם העונש לו עטרה המערערת בבית המשפט המחויז - 14 עד 19 שנות מאסר בפועל, רחב אף הוא במידה מה יתר על המידה, אולם בנסיבות האmortות מתחם זה הולם את מעשי המשיב.

20. כאן המקום לעמוד על כך שלעמדת המערערת, כפי שפורטה בכתב הערכו, ובمعנה לשאלתי אל באת-כח המערערת במהלך הדיון לפנינו - כלל, מתחם העונsha בעבירות רצח באדישות לא ירד מ-12 שנות מאסר בפועל. היינו, העונש המרבי הקבוע בצד עבירת המתה בנסיבות דעת (פרוטוקול הדיון מיום 7.11.2022, עמ' 2 ש' 23-11). במבט ראשון, בעמדה זו יש טעם רב.

כמפורט לעיל, החוקק ביקש ברפורמה בעבירות המתה לעצב מדרג עבירות חדש המשקף נאמנה את חומרת המעשים ואת מידת אשמתו של מבצעם. בהתאם, החוקק הגדר מחדש את עבירות המתה, בין היתר - עבירת הרצח בנסיבות מחמירות; עבירת רצח "הבסיסית"; עבירת המתה בנסיבות דעת. כלל, יש הגיון מסוים בכך שמתחם העונש הולם שנקבע בעבירת המתה אחת, לא יחולג לתחרומה של עבירת המתה אחרת - קלה הימנה. בפרט, ניתן לטעון כי המתה באדישות, אף ברף החומרה התחתון ביותר שלה, עונשה חמורה היא מהמתה בנסיבות דעת. בכך, בולט בחריגותו המתחם שנקבע בעוניינו, אשר הרף התחתון שלו הוא 9 שנות מאסר בפועל, בעוד המתה בנסיבות דעת

ניתן לגזר עונש מרבי של 12 שנות מאסר בפועל.

בד בבד, אף שיש היגיון בעמדת המערערת כאמור, לא בשלה העת לקבוע כלל שכזה, בעוד מדיניות הענישה לאחר הרפורמה בעבירות המסתה מתעצבת בהדרגה. בשלב זה, יש להעדיף כי תישמר "גמישות" עבור בתיהם המשפט לגזר את עונשו של נאשם בכל מקרה בהתאם לנסיבותו.

21. עד כאן באשר לקביעת גבולות מתחם העונש השנקבע, בית המשפט המחויז גזר על הנאשם עונש המקלumo במידה ניכרת. אמנם, בדיון נלקחו בחשבון נסיבותו האישיות והנסיבות של הנאשם, ובכללן, הودאותו במעשים, נטילת האחריות מצדו, והיותו נשוי ואב לילדים פעוטים. אולם נסיבות אלו נמדדות, בין היתר, למול עצמת הפגיעה של הנאשם בערכיהם המוגנים בעבירות הרצח (ע"פ 3223/21 מדינת ישראל נ' שפק, פסקה 18 (2.3.2022)). בעניינו, תקיפתו האקראית של המנוח בידי הנאשם על לא עול בכפו, אשר הובילה למוות, מקהה במידה מה את משקלן של נסיבותו האישיות של הנאשם לצרכו.

זאת ועוד, במקרים של אלימות במרחב הציבורי, יש ליתן ביטוי לשיקולי הרתעת היחיד והרבים במסגרת גזירת העונש בגין המתחם, זאת כדי לסייע במיגור תופעה מגונה זו אשר קנחה מקום במחוזותינו (ראו: ע"פ 8900/21 מחagingה נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (14.8.2022))). עניינו מדגים היטב את תחלואה של האלים במרחב הציבורי, אשר מלבד סיכון ונזק למתרעים ולצדדים היריבים, עלולה להשפיץ נזק לאזרחים תמים וחפי פשע הנקלעים בסמוך לזרת האלים, עד כדי מוות.

22. כמו כן, במסגרת גזירת העונש בגין המתחם, בית המשפט התחשב, כמציאות המחוקק, בנזק אשר נגרם למשחת המנוח. עיון בתסaurus נגעי העבירה מלמד כי בני משחת המנוח מתקשים לאחות את השבר הגדול שפקד את חייהם. כך מתואר כי עובר לרצח, משחתו של המנוח הייתה "מלוכדת ושמחה, והוא עטופים על ידי זוג הורים בעלי ערכיהם חיבורים", ואולם הרצח "גרם לרעדת אדמה טראגית וקשה, שצעירה את ילדי המשפחה, אשר חווים כוים עצב ויגון בלתי נסבלים ולמעשה טרם החלו בעיבוד ממשי של האובדן הכאב". מפתאת כבודם של בני המשפחה, לא ארוחיב פרטים נוספים על אודות האובדן האישי שמושא כל אחד מהם, די בכך שאצין כי רצח אבי המשפחה נחרט בברעם ובנפשם של בני המשפחה, גדולים כקטנים.

23. עוד יש להעיר כי כפי שנקבע בעבר, העובדה כי במקרה שבו מעשה הרצח נעשה בכוונה ולנגד עיניהם של ילדי הקטנים של המנוח, עלולה לעלות, בנסיבות המתאימות, כדי נסיבה לחומרה של אחירות מיוחדת הקבועה בסעיף 1301א(א)(7) לחוק (ע"פ 3168/19 איילון נ' מדינת ישראל, פסקה 8 לחוות דעתו של השופט נ' הנדל ופסקה 6 לחוות דעתו (26.1.2022)). בעניינו, הנאשם לא הוושם ברצח בנסיבות חמורות ועל כן סוגיה זו אינה מונחת לפתחנו. הדבר אינו גורע מכך שיש ליתן משקל במסגרת גזירת האובדן כי הרצח בוצע לנגד עיני וילדיו.

24. בשווי הדברים אך לא בשווי חשיבותם, יש לשוב ולהעיר על שימושם של הסכמי "סולחה" בין הצדדים למשפחה קורבן העבירה במסגרת גזירת עונשו של נאשם. על כך הבעתי דעתו בעבר, והדברים מתאימים אף לעניינו:

"מתן גושפנקה ל"סולחות" כמוין "מרכז משלים" לדרכי הענישה הקבועים בדיון, יש בו כדי להוות מעין הפרטה פסולת

של ההליך הפלילי. לא זו בלבד שאין בمعרך ההסתמאות בין משפט העבריין לבין משפט הקורבן כדי להוות חלופה לדין הפלילי, אלא שהshalma עם מעגל אלימות הכלול שימוש בנשך חם בטרם הצדדים פועלם ליישוב מחלוקתיהם "בדרך שלום" יותר מחת יסודות הדין הפלילי. אותה של מערכת המשפט כי "סולחה" עשויה להביא להקלת משמעותית בעונשו של העבריין מחייב את ההרתעה מפני ביצוע עבירות וחושף את קורבן העבירה ואת משפטו ללחצים פסולים" (ע"פ 19/2019 מדינת ישראל נ' סובח, פסקה 22 לחווות דעת) (5.11.2019)).

.25. בנסיבות האמורות, נוכח העובדה שקיימות נסיבות שאיןן קשורות בביצוע העבירה - לזכותו ולחובתו של הנאשם, וכן שיקולי הרתעת הרבים בעבירות אלימות במרחב הציבורי.ברי כי העונש אשר בית המשפט המחויז גזר על הנאשם מכך עמו יתר על המידה (ע"פ 22/2022 מדינת ישראל נ' ערן, פסקה 17 (20.9.2022)).

.26. אשר על כן, ובשים לב לכל הידוע לפיו ערכאת הערעור אינה מצה את מלא חומרת הדין, יצא לחברותי לקבל את ערעור המערערת כך שעונשו של הנאשם יעמוד על 14 שנות מאסר בפועל, חלוף 10 שנות מאסר בפועל שנגזרו עליו בבית המשפט המחויז. יתר רכיבי גזר הדין יוותרו על כנום.

שפט

הנשיאה א' חווית:

אני מסכימה.

הנשיאה א' חווית

השופט י' וילנברג:

אני מסכימה.

שפט

הוחלט כאמור בפסק דין של השופט י' אלרון.

עמוד 9

כל הזכויות שמורות לאתר פסקי דין - verdicts.co.il

ניתן היום, כ"ז בחשוון התשפ"ג (20.11.2022).

שיפוט

שיפוט

הnbsp;ש א ה
